

Nr 17.

Ankom till Riksdagens kansli den 19 februari 1913 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av lägenheter från förra militiebostället Ledum nr 1 jämte Kattås nr 1, en ödegård, i Göteborgs och Bohus län.

(1:a Avd.)

I en till Riksdagen den 13 december 1912 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 25, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgiva, att fem till förra kompanichefsbostället 1 mantal Ledum nr 1 med lägenheten Kattås nr 1, en ödegård, i Kville socken av Göteborgs och Bohus län hörande, med litt. A, B, C, D och E betecknade lägenheter må, var för sig med i statsrådsprotokollet närmare angivet område, från ifrågavarande egendom upplåtas enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen av berörda grunder meddelade närmare bestämmelser med förbehåll om rätt dels till fri utfartsväg för samtliga brukningsdelar över huvudgårdens och de olika lägenheternas mark, dels ock för såväl huvudgården som lägenheterna litt. A, B och E att för eget behov avgiftsfritt taga torv ur en på lägenheterna litt. C och D befintlig torvmosse.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Vid en år 1911 å förra kompanichefsbostället 1 mantal Ledum nr 1 med underlydande lägenheten Kattås nr 1, en ödegård, i Kville socken av Göteborgs och Bohus län hållen arrendeuppskattning för uppgörande av förslag till utarrendering från den 14 mars 1914 av nämnda egendom, som lämnar mera än 600 kronor i årligt arrende, hava uppskattningsmännen väckt fråga om försäljning av lägenheter från egendomen. Detta ärende har domänstyrelsen med underdånig skrivelse den 26 januari 1912 underställt Kungl. Maj:ts nådiga prövning samt för sådant ändamål överlämnat ärendet tillhörande handlingar, däribland en från en äldre karta kopierad, år 1911 av t. f. extra lantmätaren E. Williams kompletterad och rättad karta över egendomen, vilken karta blivit av förste lantmätaren Iwan Hedén sistnämnda år kompletterad med gränserna till ifrågakvarande lägenheter, jämte beskrivning.

Av dessa handlingar inhämtas, att egendomen, som är belägen 4 kilometer från Rabbalshede järnvägsstation, har en areal av 167 hektar 58.7 ar. Bohusbanan går över egendomens ägor.

I fråga om egendomens disposition vid löpande arrendetids slut hava uppskattningsmännen hemställt, att all sydväst om Bohusbanan befintlig mark, omfattande dels det med litt. A betecknade torpet Lunden, dels ock en med litt. B betecknad del av till huvudgården hörande åker och hagmark, ävensom torpen Hällaröd, Nybygget och Värnet, tillökade med lämpliga arealer av intill desamma liggande utmark och betecknade med litt. C, D och E, måtte frånskiljas egendomen och upplåtas enligt nådiga kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, att i överensstämmelse med förslag från skogsförvaltningen utmarken i övrigt jämte därå liggande lägenheten Skogen måtte förenas med den endast omkring 500 meter därifrån belägna kronoparken Tanum, samt att återstoden av egendomen måtte för statsverkets räkning ånyo utarrenderas.

De till försäljning föreslagna lägenheterna hava med nedannämnda beteckning och arealer värderats sålunda:

Beteckning	A r e a l												Salu- värde	Arrende- värde
	Tomt, åker o. d.			Äng			Avrösn. och impediment			Summa				
	Har	Ar	Kvm	Har	Ar	Kvm	Har	Ar	Kvm	Har	Ar	Kvm		
Litt. A Lunden ...	—	25	30	—	—	—	—	43	30	—	68	60	110	4
Litt. B	4	66	60	—	—	—	7	51	40	12	18	—	2,720	70
Litt. C Hällerröd ...	2	59	90	—	15	30	5	66	80	8	42	—	1,210	50
Litt. D Nybygget...	—	59	—	—	—	—	1	83	10	2	42	10	260	10
Litt. E Värnet.....	1	86	60	—	4	60	2	10	80	4	02	—	855	36

Lägenheterna litt. A, C, D och E äro samtliga försedda med innehavarna tillhöriga hus. Lägenheten litt. B är obebyggd. Lägenheterna litt. A och D hava av uppskattningsmännen ansetts som bostadslägenheter och de övriga som jordbrukslägenheter. Lägenheten Skogen, som är försedd med innehavaren tillhöriga hus, har ansetts böra bibehållas i kronans ägo för att användas till boställe åt en skogsarbetare.

Vidare hava uppskattningsmännen föreslagit, att såväl huvudgårdens arrendator som innehavarna av lägenheterna litt. A, B och E skulle förbehållas rätt att för eget behov taga torv ur den inom lägenheterna litt. C och D befintliga torvmossen samt att fri utfartsväg över huvudgårdens och de olika lägenheternas mark måtte tillförsäkras samtliga brukningsdelar.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har icke haft något mot förslaget att erinra.

Domänstyrelsen har anmärkt, att i den av uppskattningsmännen föreslagna arealen för lägenheten litt. B icke ingår huvudgårdens båda inom lägenheten befintliga utfartsvägar. Dessa vägstycken, å kartan omfattande delar av ägofigurerna nr 316 och 318, har emellertid domänstyrelsen ansett böra medfölja vid lägenhetens försäljning med skyldighet för lägenhetshavaren att upplåta desamma till utfartsvägar för såväl huvudgården som övriga lägenheter.

Domänstyrelsen har i övrigt biträtt uppskattningsmännens förslag och därvid särskilt framhållit, att styrelsen, efter att under hand hava av domänintendenten i länet inhämtat, att innehavaren av lägenheten Skogen förklarar sig varken vilja eller kunna förvärva äganderätt till lägenheten, ansåge lägenheten böra jämte utmarken förenas med kronoparken Tanum för att framdeles användas till skogsarbetartorp. Domänstyrelsen har ock förmält sig skola tillse, att innehavaren av lägenheten

varder för sin och, därest han är gift, för sin hustrus livstid tillförsäkrad besittningsrätt till lägenheten.

För egen del har jag icke något att erinra emot uppskattningsmännens förslag till upplåtelser från egendomen med det av domänstyrelsen gjorda tillägget. Vad den till egendomen hörande torvmossen beträffar har jag inhämtat, att enligt förslaget en del av mossen skulle bibehållas i kronans ägo, men att denna del är grund och mest tjänlig till torvströ, varemot den del, som skulle falla inom området för lägenheterna litt. C och D, är bättre och lämpar sig att använda till bränntorv. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen medgiva — — —»

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må av Riksdagen bifallas.

Stockholm den 18 februari 1913.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: herrar Persson, Tamm, Odelberg, frih. De Geer, Paulson, Fahlén, Lindblad Pers, Ericsson, Lundell, Nilsson i Kabbarp, greve Hamilton, Kronlund, Andersson, Linders och Hellström.
